

Шадыра В.І.
БЕЛАРУСКАЕ ПАДЗВІННЕ
(І тысячагоддзе н.э.)

Нацыянальная акадэмія навук Беларусі
Інстытут гісторыі

УВОДЗІНЫ

Шадыра В.І.

Беларускае Падзвінне
(І тысячагоддзе н.э.)

Мінск

Інстытут гісторыі НАН Беларусі

2006

УДК 903/904 (476.5) "0/1"
ББК 63.44 2 (4 Бел)
Ш 165

Навуковы рэдактар

Г.В. Штыхаў, докт. гістар. навук

Рэцэнзенты:

Е.А. Шмідт, докт. гістар. навук,
Л.У. Дучыц, канд. гістар. навук

В.І. Шадыра
Ш 165 Беларускае Падзвінне (I тысячагоддзе н.э.) – Мінск: ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”, 2006. – 150 с., іл. – Бібліяграфія ў канцы кн.

ISBN 985-6769-14-0

У манаграфіі разглядаюцца вынікі 30-гадовых археалагічных даследаванняў аўтара на тэрыторыі басейна Заходняй Дзвіны ў эпоху жалезнага веку і ранняга сярэднявечча. Упершыню на шырокім археалагічным матэрыяле з выкарыстаннем дадзеных пісьмовых крыніц, лінгвістыкі і антрапалогіі даецца рэканструкцыя гістарычнага развіцця насельніцтва Поўначы Беларусі на працягу I тысячагоддзя н.э.

Выданне разлічана на навукоўцаў, гісторыкаў, археолагаў, краязнаўцаў, студэнтаў, усіх тых, хто цікавіцца і вывучае гісторыю Беларусі.

УДК 903/904 (476.5) "0/1"
ББК 63.44 2 (4 Бел)

*На вокладцы змешчаны аўтарскія малюнкi,
на матэрыялах праведзеных археалагічных даследаванняў*

ISBN 985-6769-14-0

© В.І. Шадыра, 2006
© Афармленне, ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”, 2006
© Афармленне вокладкі, В.М. Цемушаў, 2006

ЗМЕСТ

Уводзіны.....	3
Раздзел 1. Гістарыяграфічны агляд даследаванняў старажытнасцей I тысячагоддзя н.э.	
Беларускага Падзвіння	5
1.1. Гісторыя вывучэння эпохі жалеза на тэрыторыі Прыдзвіння.....	5
1.2. Ступень даследавання і крыніцы вывучэння перыяду ранняга сярэднявечча.....	8
Раздзел 2. Насельніцтва Беларускага Падзвіння ў першых стагоддзях н.э.	
(Фінальны этап днепра-дзвінскай культуры)	11
2.1. Характар рассялення і паселішчы.....	11
2.2. Развіццё матэрыяльнай культуры насельніцтва ў першай палове I тысячагоддзя н.э.....	19
2.3. Асноўныя заняткі насельніцтва.....	32
2.4. Лакальныя варыянты днепра-дзвінскай культуры ў Беларускім Падзвінні	36
2.5. Этнічная прыналежнасць і вераванні.....	38
Раздзел 3. Беларускае Падзвінне ў эпоху вялікага перасялення народаў	
(фарміраванне культуры ранняга сярэднявечча).....	45
3.1. Характарыстыка перыяду і пасяленчаская структура.....	45
3.2. Рэчавы комплекс другой паловы I тысячагоддзя н.э. і рэгіянальныя асаблівасці	
Беларускага Падзвіння: Заходняе, Цэнтральнае (Полацкае) і	
Усходняе (Віцебскае).....	53
3.3. Гаспадарчая дзейнасць насельніцтва.....	84
3.4. Сацыяльная структура, вераванні і пахавальныя помнікі.....	99
Раздзел 4. Беларускае Падзвінне ў перыяд станаўлення	
Полацкага княства (VIII—X стст. н.э.)	107
4.1. Этнаплемянная дыферэнцыяцыя насельніцтва ў другой палове I тысячагоддзя н.э....	107
4.2. Славянскае рассяленне на тэрыторыі Беларускага Падзвіння.....	115
4.3. Актывізацыя славянскага рассялення і гістарычны лёс насельніцтва	
Беларускага Падзвіння ў канцы I — пачатку II тысячагоддзя н.э.....	120
4.4. Узнікненне гарадоў, фарпостаў і феадальных сядзіб-замкаў.....	125
Заклучэнне.....	132
Спіс скарачэнняў.....	134
Спіс выкарыстаных крыніц і літаратуры.....	135

Навуковае выданне

**БЕЛАРУСКАЕ ПАДЗВІННЕ
(І ТЫСЯЧАГОДДЗЕ Н.Э.)**

На беларускай мове

Выдавецкі рэдактар: **С.П. Віцязь**
Тэхнічны рэдактар: **Н.М. Лявончык, В.Г. Белявец**
Карэктар: **Н.М. Лявончык, А.В. Пашык**
Кампутарная вёрстка: **В.І. Ходан**
Кампутарны набор: **В.Г. Белявец**
Дызайн вокладкі: **В.М. Цемушаў**

Здадзены ў набор 31.10.2005 г. Падпісаны да друку 21.06.2006 г.

Фармат 60 x 84 1/8. Папера афсетная. Гарнітура Times.

Друк рызаграфічны. Ум. – друк. арк. 17,4. Ул. – выд. арк. 17,0.

Тыраж 100 ас. Заказ № 241.

ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”

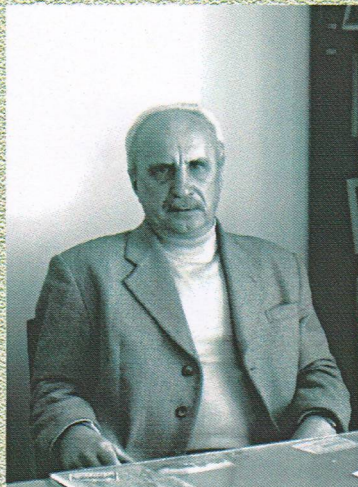
220072, г. Мінск, вул. Акадэмічная, 1

Ліцэнзія ЛВ № 02330/0133318 ад 09.06.2004 г.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства

“Выдавецкі дом “Беларуская навука”

220141, г. Мінск, вул. Ф. Скарыны, 40.

Шадыра Вадзім Іосіфавіч -
вядомы беларускі археолаг,
загадчык сектара археалогіі жалезнага веку
Інстытута гісторыі НАН Беларусі.
Даследуе гісторыю жалезнага веку і
ранняга сярэднявечча на поўначы Беларусі.
Аўтар каля 150 навуковых прац,
сярод якіх манаграфія "Ранний железный век
северной Белоруссии" (Мн., 1985),
адзін з аўтараў і навуковы рэдактар
4-х томнай фундаментальнай працы
"Археалогія Беларусі", т. 2. "Жалезны век
і ранняе сярэднявечча" (Мн., 1999).

